

ناینه‌کانی (خودای تاقانه‌ی)، (Monothéisme)،
له ناینه‌کانی (گه‌له خواکان) وه، (Polythéisme) هاتوون

خوشناو مهریوانی ۲۰۱۷

ناین: چ ناینیک بیت

نه به‌وژیک، نه به قاره‌مانیک و نه به پیغمبهریک دروست نه بووه. هه‌روه‌ها بۆ پیغمبهریک نه‌هاتوته خواره‌وه یان نه هاتوته دونیاوه، بگره به هزاره‌ها سال و بهیهک گرتنی سده‌ها ناین (Polythéisme)، ناینی مؤنویزمی (Monothéisme)، (خودای تاقانه‌ی) هاتوته سهر مهتره‌هی جهره‌یانی کۆمه‌لایه‌تییه‌وه.

دهسه‌لایه ئیمپراتوری و خلیفه‌کان له میژوودا، له‌گه‌ل فراوان بوون و دروستبوونی ناینه خوا تاقانه‌یییه‌کاندا هاتهریبین. جهنگی یرموک (به‌ناوی روباری یهرموکه‌وه، هاوکات سنوری سوریو ئوردن دیاری دهکات) خلیفه‌ی راشدین (عومهری کوری خهتاب) یان له گه‌ل بیزه‌تییه‌کاندا (کریستیانیه‌کاندا) گه‌وره‌ترین جهنگ ویه‌که‌م جهنگی گه‌وره‌یه، شه‌ش رۆژی خایاندووه له‌سالی ۶۳۶ی زاینیدا. له‌م جهنگدا موسلمانه‌کان کرسیتیانیه‌کان له ولاتی شامدا وهدرنان، بردنه‌وه‌ی جهنگه‌که ده‌بیته دهست و‌الاکردنی جهنگه‌(فتوحات) یه‌ک له دوا‌ی یه‌که‌کانی موسلمانه‌کان بۆ داگیرکردنی ولاتانی تر. له کاتی عومهری کوری خهتاب دا، خلیفه‌ی دووه‌م، ئیسلامه‌کان ولاتی ئیمپراتوری بیزه‌نت و ولاتی ئیمپراتوری ساسانی داگیریانکرد. جهنگه‌کانیان و فراوان کردنی ولاتیان، پتویستی به یاسا ودهستور و پاره بووه. خلیفه عومهر کهسانی خونیه‌وارانی سهر به ده‌وله‌تی ئسلامی ناماده‌کرد: (حه‌دیس) ه‌کانی پیغمبهر و (قورعانی) ئاسمانی بنوسنه‌وه بۆ فتوحاته‌کانی بۆ فراوان بوون و به‌هیزکردنی دهسه‌لایان کردیانه یاسای ئاسمانی و شه‌ریعه‌تی ئیلاهی.:

(لاسایکردنه‌وه‌یه‌کی خۆرسکی پاشای بابلی حامرابی پتیش داگیرکردنی ولاتی شام بووه. حامورابی هه‌روه‌ها یاساکانی خوی رۆژ بۆ پاشا حامرابی نارده خواره‌وه تا بیکاته دهستوری فتوحاته‌کانی "جهاد").

خلیفه‌کانی ئیسلام به‌هه‌مان شیوه: "جهاد" پاره !!

خه‌زینه‌ی ده‌وله‌تی دروستکرد ناوی نا(بیت المال)، واته یاسا (قورعان = شه‌ریعت) و پاره بۆ کوشتن و برین وداگیر کردن. سهرچاوه‌ی پاره: بریتی بووه: له سه‌ندنی چپاره په‌تۆیزی "جزیه" له غه‌یری خه‌لکانی ناینی بی کیتابی ئاسمانی وهرگرن (یاسای جوله‌که‌کان)، زه‌کات له موسلمانه‌کان، هه‌روه‌ها تالانی فتوحات له ولاتانی قوربه‌سهران، به‌تایه‌تی ولاتانی (غه‌یره ناینی کیتابی). وه‌ک یه‌زیدیان و ساسانیکان.

خلیفه عومهر لاسای خاله حامورابی پاشای بابلی کرده‌وه، دهستور و یاسا و پاره بۆ فراوان بوون.

